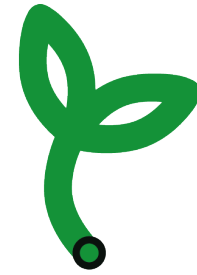
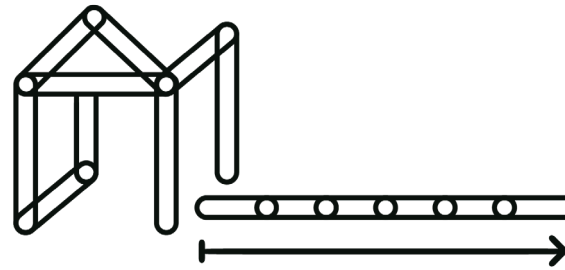

V O O R

P O O T

R E C H T

Sander Wieringa

Maart 2022

HetvoorpootrechtinVught

Hoe te handelen t.a.v het Voorpootrecht?

Adviezenaandegemeente

Het Voorpootrecht in Vught

Het [voorpootrecht](#) is sinds de 14e eeuw verleend aan de ingezetenen van de meeste dorpen in de Meierij. Het was het recht om op 'gemene gronden' die aansloten op de privégrond van de inwoner 'allerhande hout' te planten en te oogsten. Doorgaans tot een bepaalde afstand vanaf de erfgrens.

In Vught en Cromvoirt werd het voorpootrecht op 21 Juni 1498 verleend door Hertog Philips, op 31 Maart 1516 bevestigd door Keizer Karel en op 4 maart 1617 bevestigd door het Hof in Brussel. Het voorpootrecht hier beslaat 10 roeden (= 57m) vanaf de erfgrens over gemeentegrond.

In Helvoirt werd het recht op 20 april 1491 verleend door koning Maximiliaan van Oostenrijk en hertog Philips. In Helvoirt gaat het om 80 voet (= 22m) vanaf de erfgrens.

Op 29 Oktober 1696 verklaarde de Raad van State — die na de tachtigjarige oorlog het gezag uitoefende over Brabant — het pootrecht algemeen verbindend voor de hele Meierij.

Bij de invoering van het Burgerlijk Wetboek in 1829 en het Nieuw Burgerlijk Wetboek in 1992 is het voorpootrecht - als een van de zg. 'oude zakelijke rechten' - overgegaan in het moderne recht. Over een geschil met de Gemeente Haaren m.b.t. tot het voorpootrecht in Helvoirt, deed het Gerechtshof 's-Hertogenbosch op 7 januari 2020 [uitspraak](#). Het voorpootrecht werd daarin ten volle erkend.

Het voorpootrecht is verjaard als het praktische gebruik ervan geheel onmogelijk is geworden, bijvoorbeeld omdat de gemeentegrond voor het erf is bestraat zoals meestal in de bebouwde kom, en daar 30 jaar lang geen bezwaar tegen is gemaakt. Maar dat er bv. leidingen in de

grond zitten of al gemeentebomen in de berm staan is geen beletsel voor het voorpootrecht. Wel moet dan bezien worden hoe het 't beste kan. Alleen als bomenplant de doorgang van het verkeer hindert — wat aangetoond moet worden — kan de gemeente planten tegenhouden.

Het recht hoeft door de inwoner niet bewezen te worden omdat het bij wet is geregeld. Omgekeerd moet de gemeente, als die het recht bestrijdt, bewijzen dat het recht op een specifiek adres is vervallen. Dat kan bijvoorbeeld als bij contract het recht is afgekocht, waarna dit in het Kadaster moet zijn bijgeschreven. De bewijslast ligt dus bij de gemeente.

Inwoners van de Meierij kunnen het recht dus nog steeds uitoefenen, als binnen de beschreven afstand vanaf hun privégrond gemeentegrond ligt (bv. bermen). Tegenover het recht staat ook de verplichting voor het onderhoud en de aansprakelijkheid bij schade door de beplanting. De gemeente Oisterwijk eist dat op bij contract, maar dat is overbodig want al bepaald bij wet.

De APV van Vught bevat (i.t.t. bv. die van Haaren) geen bepaling over 'rechthebbenden' van bomen. Wel kan van burgers worden gevraagd dat ze eerst een melding doen van het plantvoornemen en de gemeente een redelijke termijn geven om te bezien of planten het verkeer hindert.

Enkele gemeenten in de Meierij [bevorderen het voorpootrecht](#) door, i.s.m. de Populierenwerkgroep Het Groene Woud, jaarlijks gratis pootgoed uit te delen aan particuliere planters.

Drs. P.A. Wieringa was samen met mr. dr. Hein Vera als deskundige betrokken bij de rechtszaken tegen de Gemeente Haaren. Zijn expertise werd bevestigd en overgenomen door zowel rechtbank als gerechtshof. Wieringa deed enkele jaren (archieff-) onderzoek naar het voorpootrecht in Haaren en Vught, Vera promoveerde op de rechten van de gemene gronden in de Meierij tussen 1000 en 2000.

Hoe te handelen t.a.v het Voorpootrecht?

Bewoner wil planten op gemeentegrond (berm, plantsoen, groenstrook) bij de eigen woning.

✓ Check

- Is bewoner ingezetene van Vught, Cromvoirt of Helvoirt?
- Ligt plantplek op gemeentegrond binnen 57m. (Vught – Cromvoirt) resp. 22m. (Helvoirt) vanaf de particuliere erfgrans?
- Is de plantplek onverhard en is er ruimte voor de gewenste aanplant?
- Gaat het om aanplant met houtgewas? Bomen, struiken, hagen, fruit, etc.

Als alle vragen met 'ja' worden beantwoord moet gemeente het voorpootrecht respecteren, tenzij het voorpootrecht van de betrokken burger of diens rechtsvoorganger expliciet teniet is gedaan in een overeenkomst met de gemeente, en dat is vastgelegd en opgenomen in de kadastrale beschrijving. De bewoner dient wel gewezen op onderhoudsplicht en wettelijke aansprakelijkheid t.a.v. de te planten houtopstanden. Dit hoeft niet overeengekomen te worden omdat dit al bij wet vast staat.

Toestemming, vergunning, ontheffing, kosten of precariorechten zijn niet aan de orde. Het recht staat bij wet vast. Kabels, leidingen en riolen zijn in principe geen beletsel. Wel is de planter aansprakelijk voor eventuele (latere) schade daaraan. Dat geldt ook voor wortelopdruk. Als er bij de plantplek al gemeentebomen staan is dat geen beletsel; als er ruimte is voor bijplanten van particuliere houtopstanden dan mag dat. De esthetische wensen voor het straatontwerp zijn geen beletsel. De burger mag bv. onder bomen particuliere struiken zetten, ook al hebben die er nooit gestaan.

APV Vught art. 2:10 1e lid (gebruik van de weg) en 2:11 zijn niet aan de orde: de berm is geen deel van de weg. APV Vught art. 2:15 (veiligheid van verkeer op de weg) is wel aan de orde. Toepassing van dat artikel om beplanting op een berm te verhinderen kan alleen als gemeente bewijst dat beplanting gevaar oplevert. Conform BW 5.42 en APV 4:11f geldt een afstand van de boomstam tot het wegdek van 0,5m. als toegestaan; nul bij heesters en heggen. Het recht om particuliere bomen op gemeentegrond te vellen door de eigenaar moet vergund worden. Wel gelden daarbij de regels van APV 4:11.

Adviezen aan de gemeente

Hoewel niet verplicht mag de gemeente verwachten dat de initiatiefnemer die gaat planten daarvan melding doet bij de gemeente. De gemeente hoort z.s.m. en binnen een maand te reageren. Bekijk of aan bovenstaande criteria wordt voldaan. Zo ja, doe niet moeilijk. Stel het recht niet ter discussie. Stel geen extra eisen.

Probeer in samenspraak met de initiatiefnemer er het beste van te maken. Probeer het eens te worden over de meest wenselijk beplanting, over de plantplek en de hoeveelheid. Maak afspraken over het onderhoud en hoe dit te combineren met gemeentelijk groenbeheer. Geef advies over groeiplaatsverbetering om wortelopdruk te voorkomen.